

Pieta by William Adolphe Bouguereau

Är han din, Maria?

Påskoratorium i åtta sånger

Vem är han?

Lärjungarnas bild av Jesus är klar:

Messias, den levande Gudens son.

Ända tills den i ett enda nu krackelerar i det kaos som utbryter i Jerusalem under den påsk då Jesus korsfästs. Döms, hånas, föraktas. Avrättas.

De känner inte längre igen den de trodde på. Inte heller som uppstånden. Först senare, när han ger dem sitt kännetecken i det brutna brödet.

Rådet som planerade domen. Folkmassorna som ropar sitt "korsfäst" på Pilatus borggård. Eller Pilatus själv med sina inträngande frågor.

Vem vet vem han är?

Helt och hållet.

Så mycket en människa kan veta?

Maria.

Vi ska fråga henne.

Vi ska följa händelserna längs vägen mot korset och fram till den tomma graven, fråga henne: Vem är han? Är han din, Maria?

Är han din, Maria?

Text: Åsa Hagberg

Musik: Maria Löfberg

Besättning: Kör SATB (ex Kyrkokör + Diskantkör), solister, stråkar, flöjt, oboe, klarinett och fagott samt triangel och pukor.

Omfattning: ca 1 timme.

Uruppförande: Påsk 2014.

Oratoriet kan ses som en vandring genom de stora händelserna under fasta och påsk. Till vår hjälp har vi 3 röster, som i en tretvinnad tråd ger oss hela bilden.

Berättarrösten

Berättelsen återgiven i presens just när det sker. Alltså inte en evangelist som återberättar i efterhand, utan händelseförloppet målas upp i sitt nu, framförallt i de åtta sångerna. Ibland talar Jesus själv.

Profetrösten

Från nuet till det tidlösa. Profetrösten är dels de gammaltestamentliga citat som redan långt tillbaka förutsagt hela skeendet, dels korta fraser i sångerna i ett recitativt, fåtonigt upprepande speglar ett evigt förlopp.

Mariarösten

Maria själv och de (oftast kvinnor, men ibland hela kören) som vänder sig till henne med sina frågor och som därigenom låter oss se händelseförloppet genom hennes ögon – och paradoxen av Jesu mänsklighet och gudomlighet.

Översikt:

1. *Kärleksvägen* (Fastlagssöndag)
2. *Jubel genom hela staden* (Palmsöndag)
3. *Trädgården* (Skärtorsdag – Getsemane)
4. *Korsfäst* (Långfredag – domen)
5. *Övergiven* (Långfredag – korset – Ps 22)
6. *Ditt eget hjärta* (Långfredag – korset – Maria)
7. *Nederstigen* (Påskafton)
8. *Gryning* (Påskdagen)

Mellan de olika sångerna väver de tre rösterna gemensamt med musiken alltsammans till en enda berättelse. I sångerna dominerar texten, medan musiken får ta över i de mer ordfattiga bryggorna.

Juloratorium:

Med likartad uppbyggnad finns, *O Maria, det är kärlek* – ett juloratorium i sju sånger.

Se vi gå upp till Jerusalem ... (kan upprepas o flätas in)

1. Kärleksvägen (fastlagssöndagen)

Låt oss gå kärleksvägen, (Jesus)
den är nära nu, min stund,
där ska de skratta åt mig
och håna, som en hund.

Vem är han, Maria?
Här går du i hans spår.
Nyss var han din, Maria,
och lekte på din gård.

Låt oss gå kärleksvägen, (Jesus)
låt oss gå den ända fram
där staden väntar på mig
som vargen på sitt lamm.

Vem är han, Maria?
Hans röst är fylld av makt.
Förstår du det, Maria?
Förstår du vad han sagt?

*De ska döda honom, döda honom.
De ska döda Människosonen.*

Låt oss gå kärleksvägen. (Jesus)
Jag kan höra det, ett rop,
en blind som tror på ljuset,
då hyssjar allihop!

Vem är han, Maria?
Han kallas Davids son.
Men är han Gud, Maria?
Var kommer han ifrån?

Låt oss gå kärleksvägen. (Jesus)
Som ett vetekorn, ett frö,
som faller ner till jorden,
så ska ni se mig dö.

Vem är han, Maria?
Ett liv som blir ett bröd.
Men står du ut, Maria,
att höra om hans död?

*De ska döda honom, döda honom.
De ska döda Människosonen.*

Låt oss gå kärleksvägen, (Jesus)
den är nära nu, min tid,
när vetekornet spränger
sin väg till evigt liv.

Vem är han, Maria?
Som vatten blir till vin,
så är hans ord, Maria,
men är han ändå din?

Brygga 1 (Kärleksvägen – Jubel genom hela staden)

Se vi gå upp till Jerusalem ...

De ska döda honom, döda Människosonen ...

Ropa ut din glädje, dotter Sion, jubla, dotter Jerusalem. Se, din konung kommer till dig ... I ringhet kommer han, ridande på en åsna ... Han skall förkunna fred för folken och hans välde skall nå från hav till hav. (ur Sakarja 9)

”Är han din, Maria?

Nej, inte nu.

Om han var min,

kunde jag be honom vända.”

Ridande på en åsna, så som profeten sagt ...

2. Jubel genom hela staden (Palmsöndag)

Det är fest i staden!

Hosianna!

Låt jublet höras!

Hosianna!

Han kommer nu, Davids son,

hosianna, (hosianna) hosianna i höjden!

Maria sjunger tveksamt med: hosianna,
stadens hunger efter fred, hosianna.

Men räcker det att skingra molnen?

Kan de redan dra förbi?

Allt han sa om död och smärta,

vågar glädjen släppas fri?

Ridande på en åsna

så som profeten sagt,

jordiska kungar bävar,

himmelen har all makt.

Befrielse!

Hosianna!

Förtryckaren krossas!

Hosianna!

Han kommer nu, Davids son,

hosianna, (hosianna) hosianna i höjden!

Den staden hörde nyss sitt "Ve", hosianna,
vad är det nu den tror sig se? Hosianna.
Ett rop som hänger löst i luften
vänder för en annan vind.
Jubel genom hela staden,
Maria stämmer tveksamt in.

*Ridande på en åsna
så som profeten sagt,
jordiska kungar bävar,
himmelen har all makt.*

Skär palmlblad från träden!
Hosianna!
Lägg mantlar på vägen!
Hosianna!
Han kommer nu, Davids son,
hosianna, (hosianna) hosianna i höjden!

**Men samtidigt, djupt inifrån, hosianna,
Marias glädje i sin son, hosianna!
Förvissad att han är den störste
jordens mänsklighet får se.
Jublet genom hela staden,
barnens sånger, allt ska ske!**

Han kommer nu, Davids son,
hosianna, (hosianna) hosianna i höjden!

Brygga 2 (Jubel genom hela ... - Trädgården)

Ridande på en åsna, så som profeten sagt ...

*Vem bland er fruktar Herren och lyssnar på hans tjänare, som vandrar i mörker utan en
strimma av ljus men sätter sin lit till Herrens namn ...? (ur Jesaja 50)*

**"Är han din, Maria?
Ja. Så som han alltid varit det.
Redan då,
när ingen annan visste."**

Till minne av mig ...
(min kropp, mitt blod), till minne av mig ...

3. Trädgården (Skärtorsdag)

Det är kväll och skymning faller,
ett sällskap lämnar just sin sal
i en ödesmättad stämning,
det fanns avsked i hans tal.

*Ett bröd, min kropp, till minne av mig,
en kalk, mitt blod, till minne av mig.*

Det är kväll och skymning faller,
där ute slocknar himlens färg.
Deras tillflykt blir en trädgård
intill staden, på ett berg.
Denna kväll när skymning faller,
vad är det nu som måste ske?
Deras Mästare i ängslan,
han är blek och måste be.

Utanför den trädgården i ett av stadens hus,
ber Marias oro, ropar efter ljus.

Det är natt och mörkret tättnar
när hoten tränger tätt inpå.
Innan skröt de om sin styrka,
de som somnar, ömkligt små.
Denna natt när mörkret tättnar,
ett ögonblick, en ängels tröst,
så till sist har mörkret makten,
men en fasthet bär hans röst.

Han ber som du, Maria;
"Låt det ske, som du vill, låt det ske."

Det är natt och mörkret råder,
i facklors sken, en svekfull kyss,
som en brottsling blir han bortförd,
den som alla hyllat nyss.
Denna natt när mörkret råder,
i trädgården där kampen stod,
finns spår av dropparna i gräset,
av den svett som var Guds blod.

*Ett bröd, min kropp, till minne av mig,
en kalk, mitt blod, till minne av mig.*

Brygga 3 (Trädgården – Korsfäst)

Till minne av mig ...
(min kropp, mitt blod), till minne av mig ...

Som en späd planta växte han upp inför oss, som ett rotskott ur torr mark ... Han var föraktad, utan värde i våra ögon. Men det var våra sjukdomar han bar, våra plågor han led, när vi trodde han blev ... slagen av Gud, förnedrad. Han ... var som lammet som leds till slakt. (ur Jesaja 53)

”Är han din, Maria?
Ja. Så som han alltid varit det.
Och ändå inte.
Hur skulle jag
kunna bära honom?”

Se Guds lamm, se Guds lamm ... Agnus Dei.
Se människan ... Ecce homo.

4. Korsfäst (Långfredag, domen)

Den bittraste dagen en mänsklighet sett
när Kärlekens Gud så ska dömas
av uppskrämda vittnen, en skriande hop,
allt gott han har gjort verkar glömmas.
Men allting är skapat ur lögnernas hals,
själv står han där tyst, säger ingenting alls.

Korsfäst! Korsfäst honom! Korsfäst!
Korsfäst! Korsfäst honom! Korsfäst!

Den mörkaste dagen en mänsklighet sett,
när inte ens solen vill skina,
en avgrund som öppnar sin djupaste brunn
när himmelen dricker vår pina.
En kärlek långt bortom det mänskligas mått
blir kallad för svaghet och hånad av spott.

Barabbas vill vi ha!
Han har kämpat för oss.
Men se på Jesus,
han vågar inte ens slåss! (Ha, ha, ha, ha)
Korsfäst! Korsfäst honom! Korsfäst!
Korsfäst! Korsfäst honom! Korsfäst!

Den tystaste dagen som änglarna sett,
när all deras kraft måste tiga.
Helt ensam, så måste han kämpa sin strid,
och hur ska då lovsången stiga?
Så tålig, så tigande, blottad för skam,
så tålig, så tyst som ett blödande lamm.

Ingen säger: "Salig,
salig, Maria".

Du gladde dig över ditt änglabud!

Du trodde du skulle bli mamma till Gud! (Ha, ha, ha, ha)

Korsfäst! Korsfäst honom! Korsfäst!

Korsfäst! Korsfäst honom! Korsfäst!

Vem vill säga: "Salig,
salig, Maria"?

Brygga 4 (Korsfäst – Övergiven)

Se Guds lamm, se Guds lamm ...

(möjligt omkväde)

Som tar bort (borttager) världens synder ...

*Min Gud, min Gud varför har du övergivit mig? Jag ropar förtvivlat men du är långt borta ...
Du hjälpte mig ut ur min moders liv, du lät mig vila trygg vid min moders bröst ...
Dröj inte långt borta, jag är i nöd ... Jag rinner bort likt vatten som slås ut, benen lossnar i min kropp,
mitt hjärta är som vax, det smälter i mitt bröst. (ur Ps 22)*

"Är han din, Maria?

Ja.

Hur skulle jag kunna
glömma mitt barn?"

5. Övergiven (Långfredag – korset – Ps 22)

Gud, min förtvivlan är nära,
hela dagen ropar jag till dig
men inget svar, ingen blick
ser på mig.

*Jag är en mask
och inte människa,
upphängd,
genomborrad,
övergiven.
Gud, min Gud,
varför?*

Odjuren skockas, som lejon,
käftarna fulla av spott;
”Ropa till Gud då, han hör väl!”
skrattar blodigt rått.

Gud, du var där när jag föddes,
i min barndom fanns du i min lek,
men vart jag ser, ingen tröst,
bara svek.

*Jag är en mask
och inte människa,
upphängd,
genomborrad,
övergiven.
Gud, min Gud,
varför?*

Munnen blir spräckt som en skärva,
kroppen som smältande vax,
ropet förtorkar i halsen,
läcker all min kraft.

Gud, min förtvivlan är nära,
du som tiger vet min smärtas dag,
min brystna blick, slocknande
andetag.

Se Guds lamm, se Guds lamm ...
Salig, salig Maria.

6. Ditt eget hjärta (stanna hos Maria)

Nu dör ditt eget hjärta,
han var det liv du bar,
förtvinande i smärta.
Vad har du sedan kvar?

Jag ville beskydda,
få lindra hans kval,
stryka hans panna,
badda honom sval.

Gud, o Gud, varför, varför?

Johannes, Johannes,
du ser, alla går,
trösta nu Maria,
hennes öppna sår.

Jag ville få kämpa
ge röst åt mitt skrik,
rädda ur döden,
slita varje spik.

Gud, o Gud, varför, varför?

Johannes, Johannes,
du är som en bror,
stanna hos Maria,
se, där står din mor.

Nu dör ditt eget hjärta,
han var det liv du bar,
förtvinande i smärta.
Vad har du sedan kvar?

Han sa det från början,
så skulle det gå,
snart kommer en gryning
då ska jag förstå.

Brygga 5 (Korset – Nederstigen)

Se Guds lamm,
spruckna andetag ... spruckna andetag ...

*Jag sjönk till det land vars portar skulle reglas bakom mig för evigt ... Ur dödsrikets inre steg
mitt rop, och du hörde min röst. (ur Jona 2)*

"Är han din, Maria?"

"Är han din, Maria?"

"Är han din?"

Nederstigen ...

7. Nederstigen (påskafton)

*Nederstigen, nederstigen,
ne – der
sti – gen.*

Himlen tiger, håller andan,
djupen bävar,
nederstigen.

Sov, Maria,
sov i jordens natt.

Nattens vingar sveper ljudlöst,
skingrar molnen,
nederstigen.

Sov, Maria,
stormen rider ut.

Ängeln landar, jorden skälver,
hoppet lystrar,
kommer åter.

Hör Maria,
snart en fågelsång.

(tystnad)

Brygga 6 (Nederstigen – Gryning)

"Fågelsång" (flöjt)

Jag vet att min befriare lever och till sist ska träda fram på jorden. Här, med min kropp, vill jag skåda Gud, ja, honom vill jag skåda, jag vill se honom med egna ögon, inte som en främling. Jag förtärs av längtan. (ur Job 19)

"Är han din, Maria?"

"Nej.

Jag är hans.

Så som jag alltid varit det."

"Fågelsång"

Gloria, gloria (in excelsis Deo) ...

8. Gryning (påskdagen)

Gloria, gloria ...

Hör gryningens sång
i växande toner,
hur den sjunger till liv.

Skynda Maria,
se hur det dagas när gryningen målar
strimmor av framtid,
skynda till graven med kryddor i skålar.
Dofter av kärlek,
livets förhoppning
är evighet.

Skynda mot ljuset,
skynda att se det som natten har saknat.
Lyssna, en ängel,
hör hur den talar om livet som vaknat!
Döden är maktlös,
livets förvissning är evighet.

Sjung nu Maria,
sjung nu den sången, den första han gav dig.
Himlen så nära,
änglarnas lovsång och kraften som bar dig.
Allt är fullbordat,
livets förundran är evighet.

Gloria, gloria ...

Du bär honom inte mer,
men evigt bär han dig,
salig, Maria.

*Åsa Hagberg
2012*